

MIRCEA CĂRTĂRESCU „ORBITOR” ÎN ITALIA

Sâmbăta, 6 septembrie, la festivalul de literatură din Mantova (Italia), ajuns la cea de-a XII-a ediție, Mircea Cărtărescu a oferit românilor și italienilor prezenți o lecție de toleranță, umilință și de literatură de excepție. “Pretextul” l-a constituit prezentarea variantei în italiană a primei părți din trilogia *Orbitor, Orbitor. Aripa stângă* (“Abbacinante. L’Ala sinistra”, editura Volland, 2007).

Deși, în Peninsula Apenină, trecuse de cel puțin două ori prin caznele unui astfel de eveniment (în Italia, la aceeași editură, i-au fost traduse alte două cărți, *Nostalgia* și *Travesti*), deși obișnuit din țară cu venerațiile (deplin justificate, desigur), deși călătorește în “medierea culturală” (a fost tradus în opt țări), domnul Mircea Cărtărescu, străin de arta disimulării, se “oferă” audienței așa cum îl știm de acasă, așa cum îl iubim, de altfel: emoționat, în fața celor 150 de persoane, care au venit special pentru dumnealui (unii, ca mine, de la 300 km distanță), sfidând

căldura copleșitoare (erau peste 32 C, la 16.45, ora “deschiderii”, în curtea bibliotecii “Baratta”, unde a avut loc evenimentul), uimit că nici măcar schimbarea de program (inițial, evenimentul fusese anunțat pentru orele 19) nu i-a făcut pe oameni să se răzgândească, stânjenit, în final, când i se cere să facă fotografii, în dreptul panoului publicitar în culorile Festivalului. Dezbărat de orice simț mercant, trecând în *subsidiar* obiectivul întâlnirii cu lectorii / potențialii lectori (prezentarea cărții), spre disperarea editorilor care erau de față, autorul *Abbacinante*-lui alege să jongleze cu ideea că a fost confundat (așa își începe discursul). Publicul răsplătește modestia autorului român cu aplauze, dar seria autoironiilor continuă. Mulțumind pentru premiul primit în Italia, prestigiosul trofeu literar **Giuseppe Acerbi**, Mircea Cărtărescu precizează: “este primul și singurul premiu primit peste hotare”. Oferă “lămuriri”: “O să vă

dezamăgesc, dar nu sunt eu cel mai mare scriitor român contemporan și nici nu aş vrea să fiu văzut ca un reprezentant al României, ci un om la fel ca dumneavoastră, nimic mai mult.” Cum nimic mai mult? Când scriitorul pe care-l avem în față ne-a făcut cinste pretutindeni, când a treia parte a *Orbitorului* (*Orbitor. Aripa stângă*) a primit, în România, premiul “Cartea anului 2007”, când omul Cărtărescu a rămas în inimile tuturor studentelor sale (mă număr printre ele) pentru gestul de a oferi ghiociei, de 1 martie, întregului amfiteatru, când profesorul Cărtărescu le cerea studenților să-i folosească prenumele în adresare, deși dumnealui n-a îndrăznit niciodată să-i dea “del tu” lui Nichita Stănescu. Dar asta e o altă poveste...

Cum atmosfera s-a mai dezgheat, conștient atât de momentul delicat în care se lansează cartea sa în Italia (în Peninsula, românii sunt încă denigrați, chiar dacă difuz acum) cât și de faptul că literatura română le este destul de “străină” italienilor, profesorul Mircea Cărtărescu înțelege că nu poate fi alt moment mai poltrivit pentru o lecție despre literatura română. Preferă, incipitului *ex abrupto* al unei prelegeri, (în program era anunțat cu prelegerea “Fluturile ca paradigmă a lumii”), delectarea publicului cu un moment de *captatio benevolentie* (simpatica primă întâlnire a tânărului Cărtărescu cu Nichita Stănescu, cu recomandarea acestuia din urmă –la care am făcut aluzie mai sus –de a i se spune Nichita, episod cunoscut foștilor studenți, și nu numai, evocat, de fiecare dată, cu aceeași emoție și aceeași grație măturisită față de autorul *Sensului iubirii*). Cu simțul umorului și carisma sa, dar mai ales cu probitatea-i intelectuală, autorul român a câștigat simpatia celor de față. Precedentul a fost creat (interesul pentru cultura română a fost declanșat) și oportunitatea trebuie exploatată din plin. Didactic, prozatorul român glisează, la fel de delicat, niciun moment agresiv (nu e loc de agresivitate în promovarea culturii române peste hotare!), de la general (oferă definiții pentru literatură și poezie, perorează despre roman care “nu este decât un lung poem”), la particular: Nichita Stănescu “este unicul mare adevărat poet contemporan român”, în timp ce Eminescu “este un romantic de tip german(..)” care, “pentru români, întruchipează sinteza dintre Goethe și Schiller”. Face trimiteri livrești și ironizează succesul, în Italia, al cărții *Travesti*, în care unii, induși în eroare de titlu, au văzut o “Biblie Gay”, dar totul cu măsură, căci nicio categorie de oameni nu trebuie să se simtă lezată (“Eu am multă simpatie pentru travestiți, pentru acest grup cu alternativă în privința vieții sexuale, dar mi se pare foarte straniu să fii luat drept altă persoană decât cea care ești ești în realitate”). Publicul îi soarbe cuvintele, se amuză la picanteriile introduse dibaci, pândeste următoarea intervenție a autorului. Invitați să adreseze întrebări, de către Mircea Mihai Butcovan, scriitorul român, cunoscut și iubit în Italia după tipărirea cărții sale, *Allunaggio di un immigrato innamorato* (“Aselenizarea unui imigrant îndrăgostit”) și însărcinat cu “introducerea” autorului *Orbitorului*-lui, cei prezenți profită pentru a-și exprima încântarea pe care le-a provocat-o scriitura fantastă, electrică și rafinată a lui Cărtărescu, căci, în Italia, Mircea

Cărtărescu este un nume deja cunoscut și citit. Chiar aplaudat îndelung după această intervenție encomiastică, autorul, umil și mefient, continuă să se explice și să explice: care este scopul întâmplărilor din *Nostalgia* (“metafizic”), de ce i-au trebuit 15 ani pentru a-și scrie trilogia și, mai ales, de ce cartea (pe care și-o autodefineste “port-avionul flotei mele”) are 1500 de pagini: “cartea s-a lăsat scrisă de una singură în 15 ani; părea că am în pântec un elefant și, recurg la această metaforă, pentru că, pentru mine, a fost cu adevărat ca o gestație (...) n-am știut niciodată ceea ce aveam să scriu în pagina următoare, este o carte care s-a construit printr-o inspirație permanentă, de parcă mi-ar fi fost dictată. Manuscrisul, eu scriu încă de mână, este absolut curat, fără nicio corectură, timp de 1500 pagini. Primul puternic surprins de această carte sunt eu însumi, căci astăzi n-aș mai putea să scriu nici măcar un rând, de aceea spuneam la început că un scriitor trebuie să fie recunoscător pentru fiecare carte pe care o scrie”. Românii prezenți exclamă admirativ, stârnind curiozitatea gazdelor care așteaptă nerăbdătoare traducerea lui Bruno Mazzoni, “bravul” traducător al tuturor celor trei cărți ale lui Cărtărescu, apărute în Italia.

Această mostră de non-pedanerie, toleranță și sensibilitate, i-a făcut să se mândrească până și pe soții italieni ai românelor de față (pot confirma), de aceea, noi, românii martori la eveniment, vă mulțumim, domnule Mircea Cărtărescu, că ne-ați dăruit o după-amiază de bucurie, emoție și speranță! Mulțumim că purtați în lume imaginea frumoasă a Celeilalte României, imaginea Genialității și a Literaturii de prim rang!

